ne: nec puto ꝙ hic fiat distributio vt partem habeat qui certis interest.
a ¶ De iniunctis. vide quod scripsi. de pe. ⁊ re. cum ex eo.

Quoniam. Primo premittit cām ⁊ reuocationem ꝯstōnis. c. clericis laicos. š. co. li. vi. Secūdo illā reuocat. Tertio seruari pcipit ius antiquū ante predictā ꝯstōnem. Secūda ibi. nos. Tertia ibi. volētes. imo la. Et fuit ista de pmis ꝯstōnibus clementis editis a pncipio promotionis sue: ⁊ incipiebat pastoralis. cuius decidit exordiū: post qd̄ sequebat̄ sane qm̄ rē. ⁊ rex francie qui fuit passiua causa ꝯstōnis: fuit actiua causa reuocationis: vt sic conueniat. de reg. iur. c. i.
b ¶ Clericis. co. ti. li. vi.
c ¶ Declaratione. declarauerat. n. bn̄dictus ī sua extrauagā. que icipit: ꝙ olī. illā quo ad sui penas extēdi solū ad exigentes vel dātes in exigēdo auxilium ꝯsilium vel fauorē: ita ꝙ pene locū nō haberent in soluētibus vel recipientibus a sponte soluentibus.
d ¶ Declaratiōibus. dicebant̄ ⁊ alie pcessisse: ⁊ iō ad oē dubiū tollendū plurali vtitur.
e ¶ Celeri. ꝯcor. ō acc. c. fin. š. ea. ꝯpi. de iureiu. romāi. ī pn.
f ¶ Ob eas. concor. de elec. q̄liter. in fi.
g ¶ Pro īfectis. p hoc puto ꝙ excōicatus ex iuribus illius cōstitutiōis absolutiōe n̄ egeat: ⁊ vide q̄nta est papalis ptās circa ea q̄ simplr̄ sunt de iure positiuo: qꝫ reuocat illa vt extūc: ⁊ facit ad ea q̄ scripsi q fi. fint legi. per venerabilem super glo. ij.
h ¶ Illud. inuiolabiliter obseruari: quod est. ī.
i ¶ Cōtra. quoscūqꝫ ⁊c. qd̄ supbis ⁊c. vsqꝫ ad fi.
k ¶ Quascūqꝫ. vide qd̄ nota. ⁊ dixi. co. ti. minus.
l ¶ Dantes. dicebat cōstitutio bonifa. publice vel occulte: per qd̄ pbatur ꝙ excōicatio canonis ligat ēt occulta delicta: vt. ī. dicā de here. multoꝝ. ad fi.
m ¶ Vel fauorē. vide quod dicā. ī. de pe. si quis. in prin.
n ¶ Predecessorib⁹. alexā. iij. co. ti. nō manus. Inno. iij. co. ti. aduersus.
o ¶ Cōcilijs. vtrunqꝫ generale ⁊ lateraū. Sꝫ alexandrinū vocamus lateraū. innocētianum vocamus generale: de hoc de cap. mo. c. fi.
p ¶ Rubrica. de consanguinitate ⁊ affinitate: ita venit ub bulla: sed vidi quosdam hic habere rubricam de sponsalibus.

Eos qui. Primo ponit statutum penale. Secundo illud aggrauat. Tertio protestat̄. Secūda ibi: pcipientes. Tertia ibi: p pdcā ꝯmol. Et incipe ꝯstructum ibi: cupientes. Et no. ꝙ in sex casibus h̄ expssis tm̄ locum hꝫ h̄ ꝯstō ⁊ eius pena: vnde si ꝯhit quis cū habente maritū vel cum iudea vel cū pagana: vel cū cognata spiritualiter vel legaliter. vel ꝯ impedimentū publice honestatis: lꝫ nō teneant mr̄imonia: tn̄ nō est locus huic pene: q̄ in his casibus vel similibus expressa nō est. Itē in his sex casibus tūc demū est locus pene. quādo illicite ꝯhuntur. Si enim licite: vt ex dispensatiōe pape: tūc cessat culpa: ergo ⁊ pena. de consti. c. ij. de qua dispensatione no. de resti. spo. lr̄as. in prin. de sta. mo. cū ad monasterium ⁊ scripsi. de vo. c. i.
q ¶ Timore. concor. de elec. cum in cūctis. ad fi.
r ¶ Scienter. ignorātes ergo nō ligat ꝯstitutio: quod ītellige in ignorantia facti probabili ⁊ nō affectata. s. qꝫ ignorabāt se ꝯsanguineos vl̄ affines. Si vō ignorabāt iuris nesciētes gradū in quo erāt eē phibitū: ex quo enī sciebāt graduꝫ ligat ꝯstō. de reg. iur. ignorātia. li. vi. cū suis ꝯcor. Si vero alter solus sciebat ille solus ligat̄: fac. xxxiiij. q. ii. nō satis ⁊ c. in lectū. de simo. de simoniace. C. so. ma. si ignorās. Sꝫ qd si ꝯxit ignorās: post ipa sciuit ⁊ cohabitauit ꝯsanguīee: vl̄ ligari. ar. i. q. i. eos ī fi. ō simo. sicut tuis. C. ō incest. nup. cū ācillis. ꝯtrā credo cū ista ꝯstō nō puniat cohabitationē vel īcestū: sꝫ ꝯctū: vt. ī. dicā facit. ff. de his qui no. infa. qd ğ. in pn. C. de vsuca. trāsfor. l. i. ad fi. ff. de vsur. qui scit. ī fi. ff. ō bo. li. q cū maior. ⁊ de minori. l. iij. §. scio. sicut q ignorāter eligit indignuꝫ lꝫ postea sciat: nō incurrit penā ꝯcilij. cū ī cūctis. de elec. cū ī hoc pōderetur initiū. e. ti. du-

consiīi de iniūctis[a] sibi penitētijs relaxamus.

Rubrica De immunitate ecclesiaꝝ

Clemens. v. in cōcilio vienensi.

¶ Reuocat ⁊ p infectis vult haberi decretalē clericis eo ti. li. vi. cum suis declaratiōibus: ⁊ pmittit reuocatiōis cām. Secundo reuocat: ibi nos ō consilio. Tertio seruari precipit ius antiquum ibi volētes. h. dicit. Io. an.

Quoniam ex cōstitutione bonifacij pape. viii. pdecessoris nr̄i q̄ incipit clericis[b] laicos. ⁊ ex declaratione[c] seu declaratiōib⁹[d] ex illa postmodū subsecutis nonnulla scandala magna picula ⁊ incōmoda grauia sunt secuta ⁊ ampliora sequi: nisi celeri[e] remedio succurratur: pſumitur versimiliter in futurū. Nos de consilio fratrum nostroꝝ constitutionē ⁊ declaratiōem seu declarationes predictas ⁊ quicquid ex eis secutuꝫ ē vel ob[f] eas penitus reuocamus: ⁊ eas haberi uolumus p infectis[g]. Volētes ⁊ firmiter statuētes illud[h] ⁊ cōtra[i] quos cunqꝫ laicos exigētes seu extorquētes ab ecclesijs ecclesiasticisqꝫ psonis talias seu collectas aut exactiones quascūqꝫ[k]: ⁊ cōtra dantes[l] ad id faciendum consilium ⁊ auxiliuꝫ vel fauorem[m] necnon: circa pstādas subuentiones laicis ab ecclesiarum platis ac alijs viris ecclesiasticis inuiolabiliter obseruari: qd̄ super his pre[n]. no. in lateraū. ⁊ generalibus ꝯcilijs[o]: que nos sub obtestatione diuini iudicii pcipimus obseruari districte: salubrit̄ ē puisū.

Rubrica De cōsanguinitate[p] ⁊ affinitate.

Clemens. v. in concilio. vienēsi

¶ Scienter ꝯtrahens mr̄imoniū in gradu consanguinitatis vel affinitatis phibito: vel cū moniali: excōicatus ē ipso iure: ⁊ publicari dꝫ ⁊ vitari. Idem in pfesso ⁊ pfessa vel ꝯstituto in sacris hoc. d. Io. an.

Eos qui diuino timore[q] postposito in suarum periculum animaruꝫ scienter[r] in gradibus cōsanguinitatis vel affinitatis cōstitutione canonica[s] interdictis[t] aut cum monialibus contrahere[u] matrimonialiter[x] nō uerentur: nec nō religiosos[y] ⁊ moniales[z] ac clericos in sacris[⁊] ordinibus ꝯstitutos matrimonio cōtrahentes[ꝯ] refrenare metu pene ab huiusmodi coruꝫ temeritatis audacia cupientes: ipsos excōicationis sententie ipso facto decernimus subiacere. Precipientes ecclesiarum platis: vt illos quos eis cōstiterit[x] taliter ꝯtraxisse excōicatos publice tā diu nunciēt seu a suis subditis faciāt nunciari: donec suum humiliter recognoscentes erroreꝫ separentur[a] ab inuiceꝫ ⁊ absolutionis obtinere[b] beneficium mereant̄. Per pdicta quoqꝫ iuribus[c]: que sic cōtrahentibus alias penas imponunt: in nullo volumus derogari.

Rubrica De magistris ⁊ ne aliquid exigatur p licentia docendi.

Clemens. v. in cōcilio vienensi

¶ In studijs romane curie parisieñ. oxonieñ. bonoñ. ⁊ salamantino dn̄t eē magri catholici scholas regentes ī lingua habraica arabica ⁊ chaldea. duo. s. p qualibet lingua Et statuitur per quos eis debeat ō stipendijs ⁊ sumptibus prouideri

dū. pbatur hec so. ex eo qꝫ sine iudicio ecclesie ab illa diuertere non potꝫ de diuor. porro. cū suis ꝯcor. fateor tn̄ ꝙ peccat cognoscendo: ⁊ sic loquitur ꝯtra de sen. ex. inquisitiōi. Quid si ꝯxi cū illa quā credebā esse consanguineā affinem vel monialē: sed in ṽitate nō erat solue p no. de sen. exc. si vero. ij. ⁊. c. in audientia. ij.
s ¶ Canonica. nedū diuina.
t ¶ Interdictis. s. in q̄rto vel citeriori gradu cōsanguinitatis vel affinitatis pmi generis. e. ti. non debet.
u ¶ Contrahere. nō punit ergo icestū vel coitū sꝫ ꝯctū: vt sic ꝯhēs ligat̄ lꝫ nō cōsumet. Quid si nō ꝯtraxit matrimoniū sed spōsalia tm̄: ar. ꝙ ligat̄. ff. ō spō. oro. vbi p hibitio nuptiaruꝫ induxit spōsalia: ad idem de eo q duxit ī mr̄imoniuꝫ cū hēret: vbi eqparātur spōsalia ⁊ mr̄imoniū: n̄ puto ligari cū ꝯstō sit penalis ⁊ verba hoc non ī portent: qd̄ veruꝫ puto: nisi ꝯsumauerit p copulā carnalē: qꝫ tunc ligat̄ q̄si tūc ꝯxisse videat̄. de spō. veniēs. ⁊. c. i. is q. ꝯtrā non ob. qꝫ lꝫ fatear ꝙ vbi phibet̄ mr̄imoniū phibent̄ spōsalia: n̄ seqtur ꝙ ꝯhenti spōsalia sit eadē pena q̄ ꝯhenti mr̄imoniū: hn̄ facit de elec. ppetuo. li. vi. ī decre. cū hēret si spōsalia cuꝫ adulterio inducūt impedimentū mr̄imonij sicut īducūt publicā honestatē. de spō. c. vno. li. vi.
x ¶ Mr̄imonialiter. p hāc lr̄aꝫ: ⁊ per lr̄am. ī. eo. mr̄imonia ꝯhentes vl̄ ꝙ coact⁹ ad ꝯhendū nō incurrat hāc penam ⁊ si de absoluta coactiōe loquitur hoc est certum qd̄ me. cā. sacris. sꝫ si de ꝯditionali: lꝫ tali que debuerit cadere in ꝯstantē virū vl̄ ligari p eā. de. ere. sꝫ cū n̄ sit mr̄imōiū deficiente ꝯsensu. ita ꝙ nō īducit publicaꝫ honestatē. de spō. c. vno. lib. vi. de equitate vl̄ talis nō ligari: facit de sentē. excō. significauit. in decre. sacris punit̄ cōio que ibi interuenit: lꝫ p metū.
y ¶ Religiosos. i. pfessos tacite vel expsse religionē approbatā. ō vo. ca. vno. li. vi. qd̄ itelligo ēt si pfessio illa tacita vel expressa nō obligat illi religioni. sꝫ religioni ī genere. pone exēplū de regu. non solū. ⁊. c. seq. lib. vi
z ¶ Et moniales. qꝫ supra iā nominauerat ꝯhentē cū moniali: ⁊ hic repetit de moniali: vl̄ hic probari ꝙ cōicans in illo actu p quo quis excōicationem incurrit excōicatus nō est: de hoc scripsi. de sen. ex. contingit. i. posset tn̄ dici ꝙ supra punit scienter ꝯhentē cū moniali: h̄ vere punit monialem ꝯhentem ēt eo casu quo cū ea ꝯhens nō ligat̄: vt qꝫ hoc ignorat.
⁊ ¶ Sacris. stricte hoc dico pp no. xxxij. di. visum.
ꝯ ¶ Cōtrahētes. non repetit sciēter: qꝫ lꝫ ignorāter posset quis ꝯhere cum ꝯsanguinea affine vel monacha: non tn̄ in monachum monachā vel cōstitutum in sacris contrahentē cadit ignorātia. facit de rescrip. ab excōicato. C. de here. insti. l. fi. Puto tn̄ ꝙ vbi esset probabilis ignorantia. vt in ordinato ad sacros in amētia vel dormitione ēt eo casu quo character imprimit̄: de bap. maiores. in fi. vel infra pubertatē: de cleri. per sal. pino. c. vno. non esset locus huic pene.
x ¶ Constiterit. etiā ex officio ⁊ nemine deferente. de diuor. porro. ij. rn̄. ⁊ vide quod dixi. š. ea. cō. de censi. c. fi.
a ¶ Separentur. pcedit satisfactio sicut ī manifesta offensa: de sen. excom. venerabilibus. li. vi.
b ¶ Obtinere. per epm: de sen. ex. nuper. ⁊ hic pꝫ ꝙ non sufficit satisfactio: nisi sequatur absolutio. eo. ti. cū ꝯsideres. in fi.
c ¶ Iuribus. de clāde. desp ō. c. fi. C. de īcest. nup. q ꝯ. isti. de nup. §. si aduersus. de here. cū secūm. in pn. li. vi. ⁊ hoc quo ad pmam. de consangui-

neis ⁊ affinib⁹: de hoc vt dona. inter virũ ⁊ vxo. ⁊ si necesse. quo ad secundũ de pfessis. xxvij. di. c. iij. ⁊ c. se. xxviij. q. j. p totũ. xxxvj. q. ii. si quis nõ vicã. quo ad tertium. de cõstitutis ĩ sacris. xxviij. dis. presbyterũ. xv. q. vl. cũ multe. de clerj. cõiuga. c. i. ⁊ c. sane. ij. q cle. vel vo. c. i. ⁊ ij. cũ si.

Ulcr. Ponitur primo exordium in quo duo facit. primo ponit intentionem suaz gñalez. Secũdo specialem ibi: nõ ambigimus. In secunda ibi: vt igitur ponitur constitutio: ꝓmo prouidens circa loca magistrorꝫ: secundo circa expensas ibi quibus.

a Sollicitudines: concor. de pur. c. iter vbi ponitur alia. s. de vulpeculis capiendis.

b Perpeti. quasi ppetua cõtinua vl assidua: ⁊ est infinitiuum huius vbi perpetio: ⁊ pomit pro diu tollerare vel valde pati.

c Inducere. xlv. distinctia sũt. de spõ. iter opa.

d Cooperãte gratia. p quaz cognoscitur qd agẽdum sit ⁊ qd vitandum ⁊ adiuuamur ad facienda. ꝯ con. di. iiij. gratia. ⁊ tribus vltimis capitulis est autem gratia ⁊ operãs ⁊ cooperans prima preparat hominis voluntatez vt velit bonum. Secunda adiuuat ne frustra velit: videtur tamen quibusdã q ex dẽ sit gr̃a idez donuz: vl eadez virt⁹ operãs ⁊ cooperans: sz pp diuersos effectus distinguntur in ꝯo. Gratia enim que parat hoĩs voluntatẽ ad bonũ cũ nõ sit ociosa: vt augeat ⁊ aucta perficiat: coadiuuat ne frustra velit: sed perducat ad opus quodcunqz rectpiat coaptabitur hec lr̃a: huic altercationi theologorum est similis altertatio cãonistarum: an sit vna fides coniugij: an sint due: vt qua. xxvij. q. ij. coniuges Item altercatio legistarum: an sint due possessiones differentes specie: an vna tantum diuersificata per accidẽtia: de qua satis pz p vi. de regu. iu. in terma reg. lib. vi. ⁊ an sit vnicum interesse an triplex: de quo ẽt satis p eũ. e. ti. mora. Joan. an.

e Ad id. s. ad inducendũ errantes ad veritatis viam ea. cõ. de iureiu. romani. ꝯ. nos itaqz.

f Admodũ. p valde cõcor. vide. s. ea. cõ. de iureiu. romani. ꝯ. nos itaqz.

g Promi. i. pferri vel promulgari. ⁊ habetur hoc ꝯbũ de iude. nouit. ꝯ. qcunqz. xxiij. q. iiij. non põt. ĩ fi. ponitur e nĩ promere p pferre manifestare aperire ore dicere.

h Inaniter. q̃si in vanum vel ĩutiliter.

i Proferant. si. de offi. or. quoniam.

k Voluit. acruũ. ii. ĩ pn. ⁊ de varietate liguarũ. xvj. di. septuaginta. ĩ fi.

l Qui. viri catholici. m Obtineri. si. e. ti. c. fi.

n Curiã. q̃ hz studiũ generale. ⁊ pũlegia studij. de pũi. c. ij. li. vj.

o Residere. qõ dic vt. s. e. cõ. de elec. ne romani. §. sane.

p Bonoñ. vt bononia quasi super oia bona vel bonorũ notitia nimis amabilis non puto q ordo iste procedat ex ordine studiorum: sed ex gratificatione prouinciarum: ⁊ hoc q: dicebat ro. cu. premitti: que vltio studiuz habuit a tempore Inno. iiii. vt pre. decre. ij. de priuile. li. vi. quicquid sit hoc constat q bonoñ. habuit priuilegia studij a theodosio: de mjore tamẽ

Iter sollicitudines[a] nostris humeris icũbentes ꝓperi[b] cura reuoluimus vt errãtes ĩ viam veritatis iducere[c] ipsosqz lucrifacẽ deo sua nobis cooperãte[d] gr̃a valeamus: hoc est qõ profecto desideranter exquirim⁹: ad[e] id nostre mentis sedulo destinam⁹ affectũ: ac circa illud diligenti studio vel studiosa diligẽtia vigilamus. Nõ ambigim⁹ aũt quin ad huiusmodi nostrum ꝯsiderium assequendũ diuinorũ eloquiorũ sit expositio ꝯgrua: ipsorũqz fidelis ꝑdicatio admodũ[f] opportuna. Sed nec ignoram⁹ qui ⁊ hec promi[g]noscant inaniter[h] vacuaqz redire: si auribus linguã loquentis ignorantium proferant[i]. Iõqz illius cuius vicez in terris: licet immeriti gerimus imitãtes exempluz qui ituros per vniuersum munduz ad euangelizãdũ apostolos: in omni linguarum genere fore voluit[k] eruditos: viris catholicis noticiaz linguarũ habentib⁹: quibus vtuntur infideles precipue abũdare sanctam affectamus ecclesiam: qui[l] infideles ipsos sciant ⁊ valeant sacris institutis instruere: christicolarũqz collegio per doctrinã christiane fidei ac susceptionez sacri baptismatis aggregare. Ut igitur peritia linguarũ huiusmodi possit habiliter per instructionis efficaciam obtineri[m]. Hoc sacro approbãte concilio: scholas in subscriptarum linguaruz generibus vbicunqz romanam curiam[n] residere[o] contigerit: necñ ĩ parisieñ. ⁊ oxoñ. bonoñ[p]. ⁊ salamantino studijs prouidimus erigendas: statuentes vt ĩ quolibet locorum teneantur viri catholici sufficientem[q] habentes hebraice[r] arabice ⁊ chaldee linguarum notitiam: duo videlicet vniuscuiusqz lingue periti qui scholas regant ibi: ⁊ libros de linguis ipsis in latinuz fideliter transferentes: alios linguas ipsas sollicite doceant earumqz peritiam studiosa ĩ illos instructione trãsfundant: vt instructi: ⁊ edocti sufficientes in linguis hmõi fructum speratuz possint deo auctore ꝓducere: fidez ꝓpagaturi salubriter in ipsos ppl̃os ifideles. Quibus equidez in roma. cũ legentibus per se.[a] apost. in studijs vero parisieñ. p regez francie: in oxonieñ. anglie: scotie: hybernie: vualie[t]: in bonoñ. per italie: in salamãtino p hispanie ꝑlatos monasteria capitula cõuentus collegia exempta ⁊ ñ exẽpta ⁊ ecclesiarum rectores[v] in stipẽdijs cõpetẽtibus ⁊ simplicibus volumus[x] prouideri: contributionis onere singulis iurta facultatuz[y] exigentiam imponendo: priuilegijs ⁊ exemptionibus qbuscũqz ꝯrarijs nequaquaz obstantibus quibus tñ nolumus quo ad[z] alia preiudiciuz generari. Idem.

Is ad quem spectat magisteriũ vel doctoratũ tribuere: prius a doctorando recipiat iuramentũ q̃ in solẽnitate sus non expendet vltra summã triũ miliũ turoñ. argenteorũ q̃ si nõ fecerit: etiaz si sit eps per ter menses a collatione magisterij est suspensus. hoc dicit Jo. an.

Quam sit nimis absurdum: vt quis cuz vanitate ⁊ imperitia ad honorem ascendat peritie litterarũ: nõ sine turbatione miramur illum apud scholasticos[c] inualuisse abusum: q̃ pleriqz eorũ qui in quauis scientia ad doctoratus[d] vel magisterij assumunt honorẽ[e] cum sua solẽniter ꝑncipia[a] faciunt aut sui recipiunt insignia[b] doctoratus circa cibos vestes ⁊ alia sic expensis excedunt[c] q̃ ⁊ ipsi transeunt expensarũ huiusmodi vanitate: vacui[d] plerũqz remaneant: ⁊ grauati[e]. Et ceteri qui vel nolunt vel nequeunt similes expensas subire: hac occasione frequenter a receptione honoris huiusmodi retrahuntur.

intelligo qui regnare cepit prout ex chronicis quas veriores puto: percipio. anno dñi. cccxxv. ⁊ regnauit annis. xxvij. quo tñ anno sui imperij hec cõcesserit non ꝓcipio. currentib⁹ autẽ. ccclij. successit martianus.

q Sufficientez. non vicit eminẽtẽ cõcor. de elec. cũ nobis olim. ꝯ ꝑben. c. penul.

r Hebraice. in originali habuim⁹ hebraice grece arabice ⁊c. ⁊ illud grece in illo originali erat cancellatũ: ⁊ forte propter litteram que est supra q̃ bus vtuntur infideles ⁊c. cancellata fuit cum greci fideles sint: olim sub obedientia ecclesie. de bap. lz. ⁊ facit quod no. de summa. tri. c. j. lib. vj. tamen hodie scismatici sunt: nec recognoscũt caput romane ecclesie: et forte esset expedientior sue lingue doctrina q̃ aliarum. Judei autem habent litteram hebraicam: sed linguã specialẽ in vulgari non habent: habemus enim q̃ euanuit ipsorum lingua vulgaris. arabica lr̃a est saracenorum: caldea caldeorũ de qua. xxvij. dist. §. hinc etiam. ⁊ c. turbat. ⁊ c. ꝯ quibusdã. ⁊ tñ fertur q̃ hec lr̃a hodie non habeatur.

s Sedem apostolicam in stipendijs cõpetentibus ⁊ sumptibus volumus prouideri qõ sequitur.

t Vualie. scribitur per duplex .v. vt viri. de tẽpo. or. c. ij.

v Rectores. alios bñficiatos non videtur ĩcludere.

x Volumus. hec voluntas suis manet terminis: quia non fuit de executore prouisum.

y Facultatũ. de cen. sopite. cũ suis cõcor. ⁊. j. c. pri.

z Ad alia. concor. s. ea. cõ. de sta. mo. c. ij. de reli. do. c. ij.

Quam sit. Partes patent in prima exordium ponẽs constitutionis cãm in secũda cõstitutionez ibi: volentes: in tertia punitionem transgressorum ibi: si quis.

a Scholasticos. idem verbuz xxviij. di. sedulo. in principio ꝯ bere. cũ ex iniuncto. §. lz ꝯ resti. spolia. frequens lib. vi.

d Doctoratus. vel magisterij. sic. xxxvij. di. de quibusdaz. ⁊ dicunt quidã q̃ doctores in iure canonico vel ciuili. magistri dicuntur in theologia vel artibus ⁊ quid doceant septem liberales artes. satis per Host. in summa huius ttuli. §. iij. facit ad ꝑmũ ꝑmiuz. li. vi. circa mediuz. ad secundũ. e. ti. c. pe. ⁊ vl ti. ꝯ recipit apud italicos. Sed vltramõtani cõiter vocãt magistros: nec debet alicui hec denominatio fore molesta cum christus sic a discipulis vocaretur. Joan. iij. quod ipse acceptabat Jo. xii. dicens. Vos vocatis me magister ⁊ dñe ⁊ bñ dicitis: sum etenim. Et dr̃ magister quasi maior in statione: sicut minister quasi minor. ibidem. j. ti. ij. c. j. §. sane. dr̃ ẽt a monendo vel a mõstrãdo: ⁊ de his p hosti. in sum. e. ti. §. i.

x Honorez. hunc honorẽ sine peccato quis postulat in q̃cunqz scientia: si ẽ dignus. viij. q. j. in scripturis. ver. ecce ego. eo. ti. quanto. ratio. quia per hoc petit oportunitatem communicandi quod habet ⁊ quod laudabile est: ⁊ ad charitatem pertinens. In indigno vero est peccatum presumptionis: de hoc per archi. xlviii. distin. c. i.

a Principia. ⁊ ita loquuntur qdam ĩ studijs qbusdam vltramontanis.

b Insignia doctorat⁹. ita loqmur nos: ⁊ ista ĩsignia sunt cathedra birretũ: apõ aliquos liber annulus osculum.

c Excedunt. sicut qñqz imperfectum scientie supplet perfecto charitatis. de renun. nisi. §. pro defectu. sic quandoqz in talibus imperfectũ scientie supplet perfectio expensarum.

d Vacui. pri⁹ habitis ⁊ consumptis.

e Grauati. onere debitorum.

a ¶ Iuramento.ſi.de iude.ſignificauit.ꝫ.e.cōpila.de reli.domi.q᷑.ꝟ.illi etiam ꝭ.ti.ij.c.j.§.porro.de multis iuramētoruꝫ formis expreſſis in iure: vide i ſpecu. de iureiuran.§.i.ꝟ.illud.ad quas addas iſtas.

b ¶ Argenteorū.aſcēdūt ad monetā bonoñ.q̄ngentas.li.bononenoꝝ paruoruꝫ ponendo turoneñ.pro duobus venetis.vel.ꝭ.bonoñ.puis: vt valē cōſueuerāt.

c ¶ Doctoratū.expenſas priuati examinis nō videt̄ icludere.

d ¶ Tarandos.ſicut.ꝫ.de vſu. ꝑꝑ.ꝟ.ceterum.li.vi.

e ¶ Pontificali.alias non icluderetur.de ſen.ex.q᷑ periculoſū de elec.ſi cōpromiſſarius huiuſmodi.lib.vi.

f ¶ Cuiuſlibet. non illius ſciētie tantum cuius doctoratum cōtulit nō recepto iuramēto: ꝛ eſt ſi. de tempo.or.vel non eſt.

g ¶ Sequētes: imediate: ſi autē pendente primo ſemeſtri iteruꝫ violet hanc cōſtitutioneꝫ an ſtatim currat ſecundum ſemeſtre an tunc cum finitū fuerit p̄muꝫ dubitatur: ꝛ communiter tenet̄ ꝙ non ſit duplicatio totius: ſed ſtatim poſt ſecundam trāſgreſſionem incohat ſecūdum ſemeſtre per leges.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus.ꝛ ad turpil.l.in ſenatus.in ſi.ad carboni.l.carbonianum.§.ſi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ facit.ꝭ. de priuil.c.i.ꝟ.qui vo.de h̄ ſatis ſcripſi.de electionibus cum in cūctis.in ſi. Sed nunquid ſuſpenſione pendente valet collatio doctoratus facta per ſuſpenſum: conſtat ꝙ iſte non eſt caſuſ quo imprimatur character.iteꝫ nec datur hoc officium ex impreſſo charactere.ſed ex poteſtate officii: ꝛ eſt quedam auctorizatio ꝛ declaratio q̄ declarat illum dignuꝫ ad officiū doctrie ꝛ dat auctoritatem vt doceat: puto igitur ꝙ ſi ſuſpēſio erat occulta: hanc auctoritatis dationem nō ſit neceſſe iterari: ſecus ſi eēt publica: facit de re.iud.ad ꝓbādum.ꝛ quod ibi no.in ſpec.de iſtru.edi.§.reſtat.ver.quid ſi tabellio.

h ¶ Suſpenſuꝫ. violans hāc ſuſpenſionē irregularis non eſſet de ſen.ex.is qui.li.vj. dixit ꝺ excеſ.prela.c.ſi.declarari debuiſſet ad quem tunc ſpectaret collatio: ſicut factuꝫ fuit ſupra ea.cōpil.de ſta.mona.c.j.ver.abbate. Et ſciendum ꝙ aliqui conferunt auctoritate apoſtolica: vt archidiaconus bonoñ.aliqui ꝺ conſuetudine: aliqui de iure cōmuni: ſm̄ Hoſtien.qui no.in ſum.co.ti.§.pe.in prin. ꝙ vbi aliud non apparet epiſcopus cū capitulo h̄ faciet.all̄.e.ti.q᷑.ꝟ. verum.parum facit ꝛ maxime ponderata decrē.ij.e.ti. ꝛ ipſius ſuperſcriptione: puto ꝙ in ſtudio iſto cū ex priuilegio apoſtolico dato ab honorio.iij. archidiaconus hoc faciat deuolueretur ad papam.de conceſ.preben.q᷑ diuerſitatem.ſed qa per aliud priuilegium apoſtolicum mortuo vel abſente archidiacono epiſcopus ꝛ capitulum exercent officium ipſi ſuccederent: ꝛ ideꝫ eſſet vbi archidiaconus vel alius conferret de conſuetudine vel de iure: q᷑ ſuperior ſuppleret eo.tit.c.ij.i.rñ. Quid de officiali archidiaconi.dico ꝙ ipſe ſuſpenſus eſt: nō archidiaconus: niſi ratum habuiſſet.ꝺ elec.ſi cōpromiſſarius.§.porro.lib.vi.

¶ Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio prouidere: illis ad quos vbilibet pertinet honoreꝫ tribuere memoratum diſtricte precipimus vt quoſcunqꝫ ab eis decetero dictum recipientes honorem iuramento[a] prius aſtringant: ne vltra tria milia turoñ. argenteoruꝫ[b] in ſolennitate circa huiuſmodi doctoratum[c] aut magiſteriuꝫ quomodolibet adhibenda expendant: ipſoſqꝫ nihilominus niſi forſan notabilis conditionis extiterint: vt i fra ſummam predictā huiuſmodi moderentur expenſe efficaciter exhortantes: ac ſi hoc illorum congruere ſtatui viderint iuramentum exigentes ab eis: ꝙ certos infra ſummam prefatam tarādos[d] ab ipſis expenſarū terminos nō excedant. ¶ Si quis auteꝫ pontificali[e] dignitate preſulgens: non recepto prius iuramento p̄fato honoreꝫ cuiquaꝫ tribuerit ſupradictum: a collatiōe magiſterij ſeu doctoratus cuiuſlibet[f] per ſex menſes ſequentes[g] eo ipſo nouerit ſe ſuſpenſum[h].

Rubrica de iudeis ꝛ ſaracenis.

¶ Clemens.v.in conci.vienenſi.

¶ Principes chriſtiani cōpeſcere debent ſarracenos ſibi ſubiectos ab inuocatione publica machometi: ꝛ a peregrinatione quam facere ſolent ad ſepulchruꝫ ipſius. hoc dicit Joānes an.

Cedit quidē in offenſaꝫ[i] diuini nomis ꝛ opprobriuꝫ fidei chriſtiane ꝙ in quibuſdā mundi partibus principibus chriſtianis ſubiectis in qbus interdū ſeorſum[k] iter dū vero pmixti cū chriſtianis habitant ſarraceni[l]: ſacerdotes eorum zabazala[m] vulgariter nuncupati: i templis ſeu meſquitis[n] ſuis ad que ijdem ſarraceni conueniunt[o] vt ibi dem adorent perfiduꝫ machometum[p]: diebus ſingulis certis horis in loco aliquo eminenti eiuſdeꝫ machometi nomen chriſtianis ꝛ ſarracenis audientibus alta voce inuocant ꝛ extollunt: ac ibidem verba q̄dam in illius honoreꝫ publice profitentur. ¶ Ad locum[q] inſuper vbi olim quidaꝫ ſepultus extitit ſarracenus[r] quem vt ſanctum ſarracēi alij[s] uenerantur ꝛ colūt: magna ſarracenoꝝ earūdem partium ꝛ etiaꝫ aliarū cōfluit publice multitudo: ex quibus noſtre fidei non modicum detrahitur: ꝛ graue in cordibus fidelium ſcandalum generat̄. ¶ Cuꝫ autē hec in diuine maieſtatis diſplicentia nō ſint vllatenus toleranda ſacro approbante cōcilio ipſa i terris chriſtianorum diſtrictius fieri deinceps inhibemus: vniuerſis et ſingulis principib[9t] catholicis: ſub quorum dominio dicti ſarraceni morantur: ꝛ ſiunt predicta ſub obteſtatione diuini iudicij obnixius iniungentes: quatenus ipſi tanquam veri catholici ꝛ chriſtiane fidei ſeduli zelatores: opprobrium quod tam ipſis q̄ꝫ ceteris chriſticolis per premiſſa ingeritur debita conſideratione penſantes: ipſum: vt proinde eterne beatitudinis premium aſſequantur de terris ſuis omnino auferant: ꝛ a ſuis ſubditis auferri procurent: inhibendo expreſſe: ne prefata inuocatio ſeu profeſſio nominis ipſius ſacrilegi machometi publice: aut peregrinatio prelibata ab aliquo in eorum exiſtente dominio audeat attentari decetero vel quomodolibet ſuſtineri. ¶ Qui vero qui ſecus preſumpſerint taliter ob diuinam reuerentiam caſtigentur ab ipſis: ꝙ alij eorum exemplo perterriti[v] a preſumptione ſimili arceantur

Rubrica De hereticis.

¶ Clemēs.v.in concilio vieneñ.

¶ Primo premittit conſtitutionis cauſam. Secundo ponit cōſti-

Quedit. Prima ps ponit dupliceꝫ ſaracenorū acceſſuꝫ quē ſecūda corrigi precipit.ibi: cū autem.

i ¶ Offenſam: que diſſimulanda non eſt.co.ti.in nōnullis.

k ¶ Seorſuꝫ.puta q᷑ totā vna terram villam vel populationem tenent ſub principe chriſtiano vel habent vnaꝫ extremitatem terre vel parochie ꝑmixtiꝫ.q᷑ in q̄libet parte ciuitatis cohabitant chriſtiani: quodlibꝫ iſtorum ſerſ eē i aragonia ꝛ diuerſis terris hiſpanie.

l ¶ Sarraceni.qui debēt a xp̄ianis publice diſtingui p habitū.e.ti.in nōnullis.

m ¶ Zabazala.habui a reuerendo viro antiquo domino Joanne theſaurario regis francie qui fuit captiuus coꝝ per quadriennīū ꝙ erratum eſt in vocabulo: q᷑ duo habent genera ſacerdotum. Primi in ſingulari vocantur ſoqui in plurali vocantur ſoqua: ꝛ iſti ſunt vxorati ꝛ manent in meſquitis. Secundi vocantur alhages: ꝛ iſti cōmuniter nō ſunt vxorati ꝛ relinquunt mundum: ꝛ ſic diuerſi ſunt a primis in habitu ꝛ alijs: ſicut apud nos religioſi a ſecularibus clericis: ꝛ iſti ſemel accedūt ad ſepulchrum machometi ꝛ quelibet meſquita habꝫ vnuꝫ ſacerdotem de primis ꝛ vnum miniſtrum qui vocatur muedē: qꝺ ſonat preco: qui ſupplet ꝺ ſectum campanaꝝ quas licet ſaraceni multum cōmendēt: quia tamen chriſtiani in eis habendis preuenerunt nolunt eis vti. Illius preconis officium eſt: quia hora: ꝺ quibus infra dicetur aſcendit turrim meſquite quadrataꝫ in qualibet parte ſui feneſtram magnam habentē ꝛ ad illarum quālibet clamat alta voce obturatis auribus cum digitis vt vox fortius reſonet in ſua lingua verba hec ſonantia nil aliud poſſe niſi deus ꝛ machometus ei⁹ nūcius venite ad orationem faciendam in releuationem peccatoruꝫ veſtroꝝ ꝛ poſtea ſubmittit legalip. illehalla: quod eſt dicere non eſt alius victor: niſi ſolus deus: ꝛ hec verba omnes milites ſaraceni portant in ſchutis ſuis ꝛ adhuc ſubmittit: deus eſt omnipotens. hore autem quibus hoc facit de quibus infra ſequitur ſūt quinqꝫ. Prima eſt i aurora quam vocant zalarazohh: quod eſt dicere oratio matutinalis ꝛ forte h̄ fuit cauſa erroris huius verbi ſm̄ eum male recepti: cum ab illo preconie profertur. Secunda hora eſt in tertijs. Tertia in veſperis. Quarta in completorio: que reſonat in cenam. Quinta i crepuſculo noctis: que ſub ligua reſonat i tenebris: ꝛ qualibet iſtarum horarum ſarraceni faciūt certas genuflexiones: ſicut ꝺ ſero nos facimus ad laudem virginis.

n ¶ Meſquitis.quod vocamus baſilicas vel eccleſias: ipſi vocant meſquitas: iudei ſynagogas eo.ti.iudei.ꝛc. conſuluit.

o ¶ Conueniunt.audiui ꝙ femine non conueniūt ibi cū maribus.ꝛ quādo intrant hoc faciunt nudis ꝛ lotis pedibus: ꝛ cum certa deuotione.

p ¶ Machometum. In hiſtoria eccleſiaſtica legitur machometuꝫ nutritum fuiſſe a quodam clerico nobili romano: qui cum tempore Bonifacij pape q̄rti q̄dā petita impetrare nō potuiſſet: apoſtatauit a fide ꝛ nutriuit illum cum quadam colūba alba que recipiebat grana de aure eius ꝛ ſic erudita per hoc ꝙ quando volebat machometus: illa ponebat i publico os ad aurem: ſic dicebat ꝙ ſpiritus ſanctus: alloquebatur ꝛ inſtruebat illum: iſte poſtmodum dedit legem ſarracenis vt hec i hiſtorijs eccleſiaſticis plenius reperiri poſſunt

q ¶ Ad locum.qui dicitur mecha.

r ¶ Sarracenus.cōiter hētur ꝙ fuerit machomet⁹ de quo premiſit.

s ¶ Alij.q non cohabitant xp̄ianis.

t ¶ Pricipib⁹.ad quos ſpectat cohercere tales: cū enī ñ ſint creature eccleſie illos eccleſia non cohercet: de diuor.gaudemus. Jo.

v ¶ Perterriti.ꝫ.e.cō.de of.or.c.i.cū concor.